

Sonepat Co-operative Sugar Mills Ltd., Sonepat v. The Presiding Officer, Labour Court, Rohtak and another (P. C. Jain, C.J.)

ਧਾਰਾ 195(l)(b)(ii) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਸਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(18) ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(l)(b)(ii) ਸਿਰਫ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਉਸ ਕੇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਸ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

(19) ਹਵਾਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੇਸ ਹੁਣ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਮਾਨਯੋਗ ਪੀਸੀ ਜੈਨ, ਜੀਜੇ, ਡੀਐਸ ਤਿਵਾਤੀਆ ਅਤੇ ਐਸਪੀ ਗੋਇਲ, ਜੇ.ਜੇ.

ਸੋਨੀਪਤ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸ਼ੂਗਰ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਸੋਨੀਪਤ, -
ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ, ਰੋਹਤਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1985 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 2018।

14 ਅਗਸਤ 1986

ਉਦਯੋਗਿਕ ਝਗੜਾ ਐਕਟ (1947 ਦਾ XIV)— ਧਾਰਾ 10— ਹਰਿਆਣਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ (1984 ਦਾ XXII)— ਧਾਰਾ 102, 103 ਅਤੇ 128— ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ (1961 ਦਾ XXV)— ਧਾਰਾ 55, 28 ਧਾਰਾਵਾਂ ਭਾਰਤ ਦਾ, 1950— ਆਰਟੀਕਲ 14— ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਝਗੜੇ ਇੱਕ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਰੈਫਰ ਕੀਤੇ ਗਏ- 1961 ਐਕਟ ਨੂੰ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 1984 ਦਾ ਐਕਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ- 1984 ਦੀ ਧਾਰਾ 128

ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲੰਬਿਤ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਐਕਟ— ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਕਾਇਆ ਪਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ—ਕੀ ਉਥੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ—ਸੈਕਸ਼ਨ 102(1) ਵਿੱਚ 'ਸਥਾਪਨਾ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ— ਕੀ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ—ਸੈਕਸ਼ਨ 128 (1) ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਇਹ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ/ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ—ਕੀ ਗੈਰ-ਸੀਵਿਯਾਨਕ ਹੈ।

ਰੱਖਿਆ, ਜੇ ਕਿ:

- (1) ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੰਬਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ;
- (2) ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਿਰਣਾ ਲਈ 'ਸਥਾਪਨਾ' ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਸੰਸਦ ਨੇ ਸਿੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ;
- (3) ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਧ ਟ੍ਰਾਇਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ
- (4) ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1984 ਦੀ ਧਾਰਾ 128 ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਉਪਬੰਧ , ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਹ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹਨ। (ਪਰਾ 29)।

226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਆਸਾਨੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ',¹ ਅਤੇ

- (a) ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਈਐਮ ਪਗਡ ਆਰਡਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਬੰਧ P-3 ਅਤੇ P-4 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;
- (b) ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ;
- (c) ਅਨੁਬੰਧ P-1 ਤੋਂ P-4 ਦੀਆਂ ਅਸਲ/ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ- ਦੇ ਨਾਲ ਵੀਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ;
- (d) ਅਵਾਰਡ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਆਫ ਮੋਸ਼ਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ;
- (e) ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਇਮਪਿਊਨਡ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਅਤੇ
- (f) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਖਰਚੇ।

(ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ 1 ਮਈ, 1985 ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਆਰ ਐਨ ਮਿੱਤਲ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਸ ਐਸ ਕੰਗ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ)।

ਐਨ.ਕੇ.ਸ਼ੇਖੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਐਸ.ਕੇ.ਹੀਰਾਜੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਨ., ਰੈਨਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ.

ਆਨੰਦ ਸਵਰੂਪ, ਮਨੋਜ ਸਵਰੂਪ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐਚ.ਐਲ ਸਿੱਬਲ, ਏ.ਜੀ. ਹਰਿਆਣਾ, ਪੀ.ਐਸ. ਦੁਹਾਨ ਡੀ.ਏ.ਜੀ. ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਜਗਦੇਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਡੀ.ਏ.ਜੀ. ਹਰਿਆਣਾ।

ਨਿਰਣਾ

ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ, ਸੀ.ਜੇ

Sonepat Co-operative Sugar Mills Ltd., Sonepat v. The Presiding Officer, Labour Court, Rohtak and another (P. C. Jain, C.J.)

(1) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 127 ਹਰਿਆਣਾ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ (1984 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ. XXII) (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਸੋਨੀਪਤ ਸੁਗਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੋਨੀਪਤ ਵਿਖੇ ਆਪਣੀਆਂ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2, 27 ਸਤੰਬਰ, 1978 ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਗ੍ਰੇਡ 'ਬੀ' ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਜੋ ਡਿਊਟੀਆਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਉਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸਨ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਡਿਊਟੀ ਵੀ ਨਿਭਾਈ। ਹਰਿਆਣਾ ਸਟੇਟ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਗਰ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਟਾਫਿੰਗ ਪੈਟਰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਸਸਾਇਟੀ ਉੱਤੇ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਕੰਟਰੋਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ 6 ਨਵੰਬਰ, 1979 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪਿਛਾਈ ਸੀਜ਼ਨ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 28 ਸਤੰਬਰ, 1978 ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਵੇਂ ਸਟਾਫਿੰਗ ਪੈਟਰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੋਈ ਅਸਾਮੀ ਨਹੀਂ

ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਸੁਸਾਇਟੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਕ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ 23 ਅਕਤੂਬਰ, 1979 ਦੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨਰੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ 28 ਤਰੀਕ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਵੰਬਰ ਬੋਰ, 1979। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਨੇ 6 ਨਵੰਬਰ, 1979 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ 28 ਨਵੰਬਰ, 1979 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਦੁਬਾਰਾ, 24 ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਜਨਵਰੀ, 1980, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛਾਈ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ, ਅਤੇ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨੂੰ 9 ਫਰਵਰੀ, 1980 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(2) ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬੋਰਡ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਰਤ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(1) ਦੇ ਤਹਿਤ। ਹਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਪਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੋ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ: -

- (i) ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਕਾਮੇ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ?
- (ii) ਕੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਉਚਿਤ, ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਤਰਤੀਬ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ? ਜੇ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?

ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਨੇ 24 ਸਤੰਬਰ, 1982 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਇੱਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੀ। ਅੰਕ ਨੰਬਰ 2 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 25-F ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਅਵੈਧ ਸੀ। 24 ਸਤੰਬਰ, 1982 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-3 ਹੈ ਅਤੇ 5 ਫਰਵਰੀ, 1985 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-4 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹੈ।

- (3) ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਲੀਬਿਤ ਸੀ, ਪੰਜਾਬ

ਕੋਆਪ੍ਰੋਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1961 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਰਾਣੇ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 1984 ਦਾ ਐਕਟ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲੀ ਸੀ। 20 ਸਤੰਬਰ, 1984 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਥਾਪਨ ਬੀ.ਐਨ. 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1984। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 128 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 102 ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਵਾਦ

Sonepat Co-operative Sugar Mills Ltd., Sonepat v. The Presiding Officer, Labour Court, Rohtak and another (P. C. Jain, C.J.)

ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਵਿਚਕਾਰ ਹੁਣ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ/ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਇਸ ਲਈ, ਖੋਲ੍ਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਨਾਲ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 7 ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 24 ਸਤੰਬਰ, 1982 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-3 ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਤੇ 5 ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਕਾਪੀ, 1985, ਐਨੈਕਸਰ ਪੀ-4 ਦੀ ਕਾਪੀ ਕਰੋ।

(4) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪੈਂਡਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਅਤੇ 128 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਹੈ। 1 ਮਈ, 1985 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਇਆ ਤਾਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ 1980 ਦੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਸੰਦਰਭ ਨੰਬਰ 219 ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਸਵਾਲ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ * ਹੋਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

(5) ਬਕਾਇਆ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 1980 ਦੇ ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 219 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸੋਧ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਇੱਕ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸੇ ਫੋਰਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੁਰਾਣਾ ਕਾਨੂੰਨ. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1984 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਜੇ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਲੰਬਿਤ ਹਨ, ਉਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿੰਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਲੰਬਿਤ ਸੀ।

(6) ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜ ਭਾਵੇਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਵਿਵਾਦ ਦਾ * ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 102 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 128 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ/ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਰੇ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਰ।

(7) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ ਕੇ ਸੋਢੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 1984 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ 1984 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 103 ਅਤੇ

ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ/ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 128 ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(8) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵਿਚਕਾਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਝਗੜਾ ਕਿਸੇ ਆਰਬੀ ਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ/ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕੱਲੇ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(9) ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਤੀਜੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਾਂ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1961 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; 1984. *

(10) ਸੈਕਸ਼ਨ 55 ਜੋ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"55. ਵਿਵਾਦ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।—(1) ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਜੇਕਰ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-

- (a) ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਿਛਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ; ਜਾਂ
- (b) ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ, ਪਿਛਲੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਪਿਛਲੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਇਸ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਏਜੰਟ ਜਾਂ 'ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ, ਅਤੀਤ ਜਾਂ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚਕਾਰ; ਜਾਂ
- (c) ਸੋਸਾਇਟੀ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿਛਲੀ ਕੌਮ ਵਿਚਕਾਰ ਮਿਟੀ, ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪੂਰਵ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਪਿਛਲੇ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਪਿਛਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ, ਵਾਰਸ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ; ਜਾਂ
- (ਡੀ) ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਇੱਕ ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਂ

Sonepat Co-operative Sugar Mills Ltd., Sonepat v. The Presiding Officer, Labour Court, Rohtak and another (P. C. Jain, C.J.)

ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਦੇ ਤਰਲ-ਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਤਰਲ-ਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ; ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

- (2) ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੁਹਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ-
- (a) ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ, ਵਾਰਸਾਂ ਜਾਂ ਵਿਦਾਇਗੀ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਕਰਜ਼ੇ ਜਾਂ ਮੰਗ ਲਈ ਦਾਅਵਾ, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਜ਼ਾ ਜਾਂ ਮੰਗ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਾ;
- (b) ਮੁੱਖ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਜਿਥੇ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੇ ਮੁੱਖ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਜਾਂ ਮੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਰਕਮ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਜ਼ਾ ਜਾਂ ਮੰਗ ਦਾਖਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ;
- (c) ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ।
- (3) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੁਹਣ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ.
- (4) ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(11) ਸੈਕਸ਼ਨ 56 ਜੋ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ।

"56. ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਹਵਾਲਾ: -

- (1) ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਧਾਰਾ 55 ਅਧੀਨ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ: -
- (a) ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਖੁਦ ਕਰਨਾ; ਜਾਂ
- (b) ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ
- (c) ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਫੌਪ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਓ;
- (2) ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਖੁਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (3) ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ, ਅਜਿਹੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ

ਉਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ।"

(12) ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ -ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਬਾਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

"82. ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪੱਟੀ: -

- (1) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੀਵਾਨੀ ਜਾਂ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ-
 - (a) ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਉਪ- ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੋਧ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ;
 - (b) ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ;
 - (c) ਧਾਰਾ 55 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 55-ਏ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਜਾਂ
 - (d) ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭੰਗ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ,
- (2) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂ ਸੋਸਾਇਟੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਚਲਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਚਲਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੋ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

Sonepat Co-operative Sugar Mills Ltd., Sonepat v. The Presiding Officer, Labour Court, Rohtak and another (P. C. Jain, C.J.)

(3) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼, ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

(2) 1961 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 55(1) (ਬੀ) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ, ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਸਾਲਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ।

(14) ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਰਾਜ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮਾਨ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ, ਜੋ ਕਿ 1961 ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ, ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਥੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ: -

(1) ਕੇਸ 3 ਵਿੱਚ ਜਲੰਧਰ *ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੋ-ਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਕੋ-ਸੋਸਾਇਟੀ ਜਲੰਧਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ*, (1) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1954 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਵਿਚਕਾਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1947 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਬਦ "ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਛੂਹਣਾ ਜਾਂ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ" ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਨੇ ਇਸ ਸਮੀਕਰਨ ਵਿੱਚ "ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ" ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਸੰਸਦ ਨੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਦਯੋਗਿਕ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਲਈ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਏ. ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਕੋ-ਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਝਗੜਾ

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਾਪਤ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜ਼ੋਕਰ:

(2) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ *ਡੀ.ਐਮ. ਕੋ-ਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਦਲੀਚੰਦ, ਆਦਿ*, (2) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਮੁੱਢਲੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 1) ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੋ-ਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 91 ਦੇ ਤਹਿਤ। ਬੈਂਕ 13 ਮਈ, 1963 ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਦੇ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ

ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਵੀ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੈਂਕ 5 ਜੂਨ ਨੂੰ? 1963, ਬੈਂਕ ਨੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਖਾਲੀ ਕਬਜ਼ਾ ਛੱਡਣ, ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 24 ਜੂਨ, 1963 ਨੇ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 11 ਜੁਲਾਈ, 1963 ਨੂੰ, ਬੈਂਕ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਡਿਪਟੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਬੰਬਈ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 91-96 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 91(1) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ, "ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਛੁਹਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰ" ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ "ਕਾਰੋਬਾਰ" ਸ਼ਬਦ 91 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੌਂਝੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੀ ਅਸਲ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ। ਅੰਤਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੈਂਕ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੁਹਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 91 ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਰੈਂਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਉਪਬੰਧ।

(3) ਕੇ -ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੈਂਟਰਲ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟਡ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵਧੀਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, 'ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਹੈਦਰਾਬਾਦ 5 (3), ਏ.

(2) ਏਆਈਆਰ 1969 ਐਸਸੀ 1320

(3) ਏਆਈਆਰ 1970 ਐਸਸੀ 245.

Sonepat Co-operative Sugar Mills Ltd., Sonepat v. The Presiding Officer, Labour Court, Rohtak and another (P. C. Jain, C.J.)

ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 25 ਸਹਿਕਾਰੀ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਬੈਂਕ ਦੇ ਕੁਝ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ। ਡੀ.ਐਮ. ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ . ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 62 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 61 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 62 ਅਧੀਨ ਨਜਿੱਠਣ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 61 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। , 1947.

(4) ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਸਹਿਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ. ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਆਰ. ਮਾਂਕਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (4) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤੱਥ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਬਾਬੂ ਭਾਈ ਨਾਗਰੇਚਾ, ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਸਹਿਕਾਰੀ ਭੂਮੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਦਾਸ਼ਾਦਾ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਪੀਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟਡ ਨੇ 21 ਫਰਵਰੀ, 1961 ਨੂੰ ਸਟਾਫ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਰਾਜਕੋਟ ਦੀ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੁਲਮ ਦੇ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬੈਂਕ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਕਿ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗੁਜਰਾਤ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਸੀ , ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। . ਇਹ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਾਦ 1961 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 96 ਜਾਂ 1925 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 54 ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਇਕੱਲੇ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੈਟਰਲ ਬੈਂਕ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ।

(5) ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਹਾਜ਼ੀਉਮਾਨ ਦੱਤ ਟੇਟੋਰੀ, (5) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ , ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਹਨੂੰਮਾਨ ਦੱਤ ਤਿਵਾੜੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਛਾਂਟੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ? ਯੂਪੀ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1966 ਦੀ ਧਾਰਾ 70। ਡੀ.ਐਮ. ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ (ਕੇਸ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਵਾਦ 'ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੂਪੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1966 ਦੀ ਧਾਰਾ 70 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(15) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਅਤੇ 'ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੁਹਣ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਰਥਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਦਯੋਗਿਕ ਡਿਸਪਿਊਟਸ ਐਕਟ, 1947 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਵਿਵਾਦ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ। 1961 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 55 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, 1984 ਦੇ ਐਕਟ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 55 ਅਤੇ 56 ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਵੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ, ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

"102. ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਵਿਵਾਦ।—(1) ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਸਥਾਪਨਾ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੁਹਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-

- (a) ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਿਛਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ, ਪਿਛਲੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ;
ਜਾਂ
- (b) ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ, ਪਿਛਲੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ, ਪਿਛਲੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਇਸ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਤਰਲ-ਮੂਲਕ, ਅਤੀਤ ਜਾਂ ਵਰਤਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ;
ਜਾਂ

Sonepat Co-operative Sugar Mills Ltd., Sonepat v. The Presiding Officer, Labour Court, Rohtak and another (P. C. Jain, C.J.)

ਦੀ

- (c) ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ, ਵਾਰਸ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ; ਜਾਂ
- (d) ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਵਿਚਕਾਰ; ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਸਾਲਸੀ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ।
- (2) ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੁਹਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ , ਅਰਥਾਤ:
- (a) ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ, ਜਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ, ਵਾਰਸ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਕਰਜ਼ੇ ਜਾਂ ਮੰਗ ਲਈ ਦਾਅਵਾ, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਜ਼ਾ ਜਾਂ ਮੰਗ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ;
- (b) ਮੁੱਖ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਜਿੱਥੇ . ਸਮਾਜ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁੱਖ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਜਾਂ ਮੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ , ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਜ਼ਾ ਜਾਂ ਮੰਗ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ;
- (c) ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ।
- (3) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੁਹਣ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ , ਤਾਂ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ.
- (4) ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ
- tKe ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
103. ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ, -
- (1) ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਧਾਰਾ 102 ਅਧੀਨ ਸਾਲਸੀ ਲਈ Ireference cof ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, -
- (a) ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਖੁਦ ਕਰੇ;
- (b) ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ

ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ; ਜਾਂ

- (c) ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਭੇਜੇ।
- (2) ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ।
- (3) ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਖੁਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ। #,
- (4) ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਝਗੜਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ, ਅਜਿਹਾ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ।

ਪੱਖੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ :-

- (1) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ, ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਲੇਬਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ-
- (a) ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ;
- (b) ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ;
- (c) ਧਾਰਾ 102 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਸਾਲਸੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 104 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਜਾਂ (ਡੀ) ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ (ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭੰਗ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ।
- (2) ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ) ਅਜਿਹੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਸੋਸਾਇਟੀ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੋ ਉਹ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- (3) ਇਸ ਐਕਟ, ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਅਵਾਰਡ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੋ; ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(16) 1961 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ 1984 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 102, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 55 ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ 'ਸਥਾਪਨਾ' ਸ਼ਬਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ 128, ਜੋ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 82[^] ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਬਦ 'ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ' ਜਾਂ 'ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ' ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ 1984 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਤੋਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਸਥਾਪਨਾ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਸਾਲਸ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। . ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਝਗੜੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਸਥਾਪਨਾ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੂੰਹਦਾ ਹੈ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦਾ

Sonepat Co-operative Sugar Mills Ltd., Sonepat v. The Presiding Officer, Labour Court, Rohtak and another (P. C. Jain, C.J.)

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(17) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ, ਤਿੰਨ ਸ਼ਬਦ 'ਸੰਵਿਧਾਨ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ' ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਆਏ ਸਨ; ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1947 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, *tlp* ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 102(1) ਵਿੱਚ 'ਸਥਾਪਨਾ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਾਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ? ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਾਂ ਜੋ ਉਦਯੋਗਿਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 128(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?

(18) 2 ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ; ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ 'ਸਥਾਪਨਾ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਜੋ ਹੁਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 102(1) ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਲਈ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ *ਦਿਮਾਕੁਚੀ ਟੀ ਅਸਟੇਟ (ਅਸਾਮ ਚਾਹ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੰਘ) ਬਨਾਮ ਦਿਮਾਕੁਚੀ ਟੀ ਅਸਟੇਟ (6) ਐਸ.ਕੇ. ਦਾਸ, ਜੇ.* (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਉਦੋਂ ਸੀ) (ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ) ਨੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ: -

- (i) ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਾਮਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੋਸਤੀ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਪਾਅ;
- (ii) ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ, ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ;
- (iii) ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੜਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਤਾਲਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ;
- (iv) ਫ਼ੀਡੀ ਛਾਂਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ; ਅਤੇ
- (v) ਸਮੂਹਕ ਸੰਦੇਬਾਜ਼ੀ."

ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ:

"ਲੰਬਾ ਸਿਰਲੇਖ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ "ਸਿੰਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਹੈ।" ਪ੍ਰੀ- ਐਂਬਲ ਉਸੇ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਐਕਟ ਦਾ S. 2 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਸ਼ੇ ਜਾਂ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕੁਝ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਅਰਥ ਹੋਣਗੇ। ਅਧਿਆਇ II ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

(6) (1958)1 LLJ 500.

ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਕਸ ਕਮਿਟ ਟੀਜ਼, ਸਮਝੌਤਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਸਮਝੌਤਾ ਬੋਰਡ, ਜਾਂਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ। ਇੱਕ ਵਰਕਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕਾਮਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਹਿੱਤਾਂ ਜਾਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ

ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੌਤਿਕ ਮੱਤਭੇਦ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ। matters . ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਅਰਥਾਤ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਝਗੜੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਬੋਰਡ ਵੀ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ S. 7 ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ III ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਬੋਰਡ ਆਫ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਫ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਜਾਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ; ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਉਸ ਚੈਪਟਰ ਦੇ ਸ. 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐੱਸ. 10 ਦੇ ਤਹਿਤ; ਐਕਟ ਦਾ (1)(c) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਦੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਲਿਖਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ, ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਜੁੜਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ। ਐਕਟ ਦਾ ਅਧਿਆਇ IV ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, S. 15 ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਕੋਬਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਆਪਣਾ ਅਵਾਰਡ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇਗਾ। S. 17 ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਅਵਾਰਡ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਓਕਜੀ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ - ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 17-ਏ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਅਵਾਰਡ S. 17 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ; ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।"

Section 18 ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ।

Section 19 ਬੰਦੋਬਸਤਾਂ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹੇਗਾ।

ਐਕਟ ਦਾ ਚੈਪਟਰ V ਹੜਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਤਾਲਾਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ, ਚੈਪਟਰ VA ਛਾਂਟੀ ਅਤੇ ਛਾਂਟੀ ਨਾਲ, ਅਧਿਆਇ VI ਦੰਡ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ VII ਫੁਟਕਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ "ਲਾਕ ਆਊਟ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੇ ਐੱਸ. 2(1) ਅਤੇ "ਹੜਤਾਲ"।

5. ਐਕਟ ਦੇ 2 (ਕਿਊ) ਵਿੱਚ, "ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 22(2) ਅਤੇ 23 ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ "ਲਾਕ ਆਊਟ" ਅਤੇ "ਹੜਤਾਲ" ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ "ਕੰਮਕਾਰ" ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਲ੍ਹਾ-ਸਫਾਈ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

6. 33A, ਹਾਲਾਂਕਿ, "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ S. 33 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ, ਸ਼ਬਦ "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। S. 36 ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

Sonepat Co-operative Sugar Mills Ltd., Sonepat v. The Presiding Officer, Labour Court, Rohtak and another (P. C. Jain, C.J.)

S. 36 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪੱਖ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰੋਕੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੁਲ੍ਹਾ-ਸਫਾਈ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰੋਕੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਿਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਲਈ ਕੋਈ ਖਾਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿੰਧੂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਸਿਰਫ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, em ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ।

(19) *LIC of India* ਬਨਾਮ D.J. ਬਹਾਦਰ (7), VR ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਈਅਰ, ਜੇ, ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ

(7) 1980 ਲੈਬ. IC 1218.

Sonepat Co-operative Sugar Mills Ltd., Sonepat v. The Presiding Officer, Labour Court, Rohtak and another (P. C. Jain, C.J.)

ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਭਾਵਿਕ ਉਪਾਅ ਹੈ ਜੋ ਉਦਯੋਗਿਕ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮਕੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ - ਹੱਲ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਉਰਜਾਵਾਂ ਵਿਰੋਧੀ-ਉਤਪਾਦਕ ਲੜਾਈਆਂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬ ਨਾ ਹੋਣ। ਨਿਆਂ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(20) ਉਦਯੋਗਿਕ ਝਗੜੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕਸੁਰਤਾ ਵਾਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ। ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦਾ ਸਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੂਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਕਟ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਸ ਸਾਯਨ ਜਿੱਥੇ ਅਸਥਿਰ ਹੜਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਬਲੈਕਮੇਲ ਦੁਆਰਾ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤਾਲਾਬੰਦ ਐਕਟ ਦਾ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ - ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹਮਦਰਦੀ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ, ਅਸਲ ਜਾਂ ਸਭਾਵੀ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਟੀਚਾ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਹੈ, ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਸਹਿ- ਹੋਂਦ ਦੀ ਵਿਵਹਾਰਕ ਭਾਵਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ - ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਆਈਸੀਡੀਸੇਜ਼ ਫੇਅਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਏਮ ਦਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕੇਵਲ ਇਸਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਸਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਝਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ; ਸੁਲਾਹ, ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬੰਦੋਬਸਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(21) ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਐਕਟ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਲਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੋਰਮਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਹੋਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮੂਹਿਕ ਸੰਦੇਬਾਜ਼ੀ, ਸੁਲਾਹ-ਸਫਾਈ, ਸਾਲਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਲਾਹ-ਸਫਾਈ, ਸਾਲਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ, 1984 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 1Q2 ਵਿੱਚ 'ਸਥਾਪਨਾ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 128 ਵਿਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੇਖਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸੇਧਾਂ ਕਰਕੇ ਸ.

ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

(22) ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਯਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੇ ਉਹ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜ ਦੀ 'ਸਥਾਪਨਾ' ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੋਰਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਰ ਇਹ ਇਕੱਲਾ 1984 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਪਾਅ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਜੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਵੰਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ

Sonepat Co-operative Sugar Mills Ltd., Sonepat v. The Presiding Officer, Labour Court, Rohtak and another (P. C. Jain, C.J.)

ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਵਿਕਲਪਿਕ ਫੋਰਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬੇਹਿਸਾ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਲਈ, ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਮੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ?

(23) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 102(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕੋਈ ਮਾਪਦੰਡ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਮਾਮਲਾ 'ਸਥਾਪਨਾ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗਾ। 1984 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 102(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਪਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਛੂਹ ਰਹੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਨ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਗਾਇਬ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਇਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਭੁੱਲ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ,

(24) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 102(3) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਜਾਤੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਐਕਟ, 1984 ਦੀ ਧਾਰਾ 102(3) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸਵਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 102(3) ਵਿਚ 'ਸਥਾਪਨਾ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੀ 'ਸਥਾਪਨਾ' ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਈ.ਐਮ. ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲਾ ਝਗੜਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮਤਾ ਨੱਥੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਧਾਰਾ 102(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਹਨ , ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੀ 'ਸਥਾਪਨਾ' ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਸਾਲਸੀ ਕੋਲ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਐਕਟ, 1984 ਦੀ ਧਾਰਾ 128 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ, ਰੈਵੇਨਿਊ ਕੋਰਟ, ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 102 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਸਾਲਸੀ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਮਤਭੇਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਨਿਰਪੱਖ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਖੁਦ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ/ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਸੀ।

(25) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੋਣਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 128 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 102 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ , ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਇੱਕ ਕੋਰਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ' ਸਥਾਪਨਾ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਦਾ ਅਰਥ ਲੈਣਾ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਮਾਮਲਾ ਉਸਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਵੈਬਸਟਰਜ਼ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ

ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਸਥਾਪਨਾ' ਦਾ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਅਰਥ ਹੈ "ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ, ਰਿਹਾਇਸ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਦਾਨ, ਫਰਨੀਚਰ, ਉਪਕਰਣ ਸੰਦਰਭ, ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ; 30 ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ, ਇਸ ਦੇ ਫਿਕਸਚਰ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਸਥਾਨ 'ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਥਾਪਨਾ, ਇੱਕ ਨਿਰਮਾਣ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਸਟਾਫ਼"।

(26) ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਅਤੇ ਸਧਾਰਨ ਮਤਲਬ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣਯੋਗ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼

ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਪਦੰਡ ਜਾਂ ਗਾਈਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਸਾਲਸੀ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਣਚਾਹੀ, ਅਣਗਹਿਲੀ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਉਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। *ਡਿਮਾਕੁਚੀ ਟੀ ਅਸਟੇਟ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਦੇ ਕੰਮਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਵਸਤੂਆਂ, ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰੋਸੀਡਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਫੋਰਮ ਵਜੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ 1984 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸੰਪਾਦਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਝਟਕੇ ਵਿੱਚ 'ਸਥਾਪਨਾ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸੰਮਿਲਿਤ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, 1984 ਦਾ ਐਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਅਧੀਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਫੋਰਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।, ਧਾਰਾ 128(c) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਅਵੈਧ ਹਨ।

(27) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਇਕ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ 1984 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਵਿਚ 'ਸਥਾਪਨਾ ਲਿਸ਼ਮੈਂਟ' ਸ਼ਬਦ ਪਾ ਕੇ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 128 ਵਿਚ 'ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ/ਕੋਰਟ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਧੇਰਾ 28 ਵਿੱਚ ਪੀ.ਆਰ. ਮਾਨਕਡ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਬਹੁਤ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ, ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

“ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੋਣ ਤੋਂ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਝਗੜਿਆਂ ਜਾਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 54/1961 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 96 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਇੱਕ ਆਮ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨ ਹੈ। ਮੈਕਸਿਮ ਜਨਰਲੀਆ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ-ਬੱਸ ਗੈਰ-ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਆਮ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਬੀ.ਆਈ.ਆਰ. ਐਕਟ ਤੋਂ ਅਪਮਾਨਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ: ਟੀ ਅਤੇ ਕੇ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ ਐਕਟ ਨੂੰ ਬੌਧਿਕ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਰਿਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

(28) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1984 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਟਰਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਹੈ।

ਐਕਟ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(2) ਸਿਰਫ਼ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ

Sonepat Co-operative Sugar Mills Ltd., Sonepat v. The Presiding Officer, Labour Court, Rohtak and another (P. C. Jain, C.J.)

ਸਮੇਂ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਸੇ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪ੍ਰੀ-ਸਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਪ੍ਰੀ-ਸਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਜੱਜ ਜਾਂ ਉਹ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਜਾਂ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸਕੱਤਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਰਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਰਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਰੋਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਪ੍ਰੈਸਿਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਆਮ ਹਨ। ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਹੋਰ ਵਾਧੂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਿਆਇਕ ਅਹੁਦਾ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦਾ ਪ੍ਰੀ-ਸਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ। ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ 1984 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 128 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ 'ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ' ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਰਪੱਖ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ. ਜੋ ਕਿ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਰਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਿਛੋਕੜ ਜਾਂ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਸਮਝਦਾਰੀ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਇਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਪੱਖਪਾਤੀ ਜਾਪਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੋਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਉੱਚ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਤਜਰਬਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਣ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 128 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਅਵੇਪ, ਆਰਬੀ ਟ੍ਰੀ, ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(29) ਸਾਡੀ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ..., ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- (1) 1980 ਦੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਸੰਦਰਭ ਨੰ. 219 ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਹਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਇਤ ਹਨ / ਹਰਿਆਣਾ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਥਾਪਨਾ ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;
- (2) ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ਼ਨ 'ਸਥਾਪਨਾ' ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਿਰਣਾ ਲਈ ਸੰਸਦ ਨੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ;
- (3) ਕਿ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂ ਲਈ ਯੋਗ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਝਗੜਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ
- (4) ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ, 1984 ਦੀ ਧਾਰਾ 128 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਉਪਬੰਧ, ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਹ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਗੈਰ -

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ-14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹਨ।

(30) ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੇਸ ਹੁਣ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਵੇਗਾ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

22564 HC—ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰੈਸ, ਯੂ.ਟੀ., ਸੀ.ਐੱਚ.ਡੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ